

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Մ Ո Վ Ս Է Ս

Վրահներու կասարին վրայ՝ երկրնցուցեր էր առեւն
Այն շեղագիծ հառագայքները, այն բոցերը փառփառ,
Այն ոսկեփայլ հեճները լայն՝ զորս կը ձրգէ օդին մէջ,
Երբ կը մըսնէ անապատի իր անկողինն աւազէ:

Կարծես ոսկի եւ ծիրանի հագեր էր դաւաճ ամբողջ:

Մինչ Նաբաւի ապառաժութ կը մագըլցէ լեռն ի վեր,
Ասուծոյ մարդը, Մովսէս, կանգ կ'առնու, եւ լուս, աննըպարս,
Հորիզոնին վրայ ընդարձակ կը պսքսցընէ ձիգ ակնաւի մ'.
Առջեւն է հոն՝ Փառա, չորս դին քրքենիներ անհամար,
Յետոյ, անդին այն լեռներէն՝ ոյց վրայ աչերն կը յածին,
Կը սարածուի ողջ Գաղաաղը, Եփրայիմ, Մանասէ,
Ռոնց երկիրը արգաւանդ իր աշակողմը կ'իյնայ:
Դէպի հարաւ, Յունրա, անբեր խոճոր գաւառ, կը փռէ
Իր աւազներն, ուր կը կնանայ Արեւմտեփ ծովը մեծ:

Հեռագոյն հաս, հովի մը մէջ՝ իրիկունէն սքծգունած,
Ձոր կը պսակեն ձիքներէն, կը շեսնուի Նեփթաղիմ.
Դաւեսերու մէջ, ուր ծաղիկներ կան վեհագեղ ու հանդարս,
Հոն երիւմը կ'երեսի, արմատենայ հաղաւն այն.
Երկարելով իր անհառներն՝ պիտակենին քաւախիս,
Փոգորի կարծր դաւեսերէն մինչեւ Սեգոր կը հասնի:
Կ'սեսնէ Փանանը բովանդակ, եւ Աւեսեաց այն երկիրն,
Ուր գերեզմանն իր, ինք գիտէ, պիտի երբեք չընդունուի:
Կ'սեսնէ, ու աչն իր օրհնաբաշխ կը կարկառէ իր հօտին,
Յետոյ հաւքան կ'ըսկսի նորէն՝ դէպի բարձունքը լեռան:

Արդ, Մովսէսի մեծասարած դաւեսերուն գոգը լեցում,
Նըւիրական լեռան ստոճոյ լայնանիս խըռըւած,
Հովիտին մէջ կը բարձրին Իսրայէլի գաւակներն,
Ինչպէս հասկերն ասոք զորս հովը կը բարձր հիւսիսի:

Այգուն, երբ ցօղն աւազներուն արդէն քրքած է ոսկին,
Ու մարգարիսն իր կը հօնէ զըղփներու զագալէն,
Հարիւրամեայ վեհ մարգարէն, պատիւներով մեծարում,
Մովսէս, մեկնած անոնց մօտէն, գացած էր Տէրն զըսնելու:
Կը հեսեւէր ամէնուն աչն անոր, գրլխուն շողերովն:

Երբ անիկա իր ոտքը դրաւ արեւանին վրայ լեռան,
Երբ իր հակաւքը վերջապէս նեղեց ամպրոպն Ասուծոյ
Ուր կը պսակէր փայտակներով բարձրալայրին սուրբ զագարն,

Ամէն կողմ խուկը այրեցաւ խորաններուն վրայ քարէ,
 ու վաքսուն բիր երայեցիք, փոշին մէջ խոնարհած,
 Արեգակէն ոսկեգօծուած լուսումներու շուրջին սակ,
 երգեցին մէկ ձայնով օրհներգը նուիրական այն ասեւ.
 Աւ Դելիի օրդին ամէն, ամբսխէն վեր բարձրացած,
 Ինչպէս անսառ մը հոնիներ՝ աւազին վրայ քաւալող,
 Նուագակցելով ժողովուրդին ձայնին՝ իրենց ճախողով,
 Դէպի երկինք վերադրեցին երգն արայից արային:

Աւ Աստուծոյ առջեւ կանգուն. Մովսէս իր տեղը կեցած,
 Մութ ամպին մէջ կը բարբառէր Անոր հետ դէմ յանդիման.
 Կ'ըսէր Տիրոջ, «Տակաւին չէ՞ հասած վախճանը կեանքիս.
 Ո՞ւր կ'ուզես որ տարութեամբ դեռ իմ քայլերս երկրի վրայ.
 Պիտի ապրի՞մ ուրեմն սպասէս, միշտ միայնակ եւ նըզօր.
 Թո՛ղ տուր ինձի որ իրանամ ալիքս փունը երկրի. —
 Քու քնքրեալդ ըլլալու համար ի՞նչ գործ քրի ես.
 Տարի ես միշտ Քու ժողովուրդդ ուր որ Դուն ուզեցիր.
 Անաւասիկ, քեանդիսեց ալ խոստացուած երկիրն ան.
 Քու եւ անոր միջնորդութիւնը քող ուրիշ մ'ըսանանէ,
 Իսրայէլի երկվարին ա՛ն քող կապէ ալ պախուրց.
 Անոր կուտամ ես իմ մականն ու գաւազանը պղինձէ:
 Ի՞նչ բան արդեօք Քեզ հարկադրեց ցամփեցնել իմ յոյսերս,
 Աւ չը քողով որ մնամ ես մարդ՝ անգիտութեան գերի,
 Զի Քորեբի լեռնէն մինչեւ Նաբաւի լեռը այս, հոս,
 Ես չը կըրցի զքեզնի ինձի գերեզմանի տեղ մ'անգամ:
 Աւա՛ղ, քրի Դուն իմաստուն զիս իմաստնոց կարգին մէջ.
 Թափառական ժողովուրդին զնացքը մասնովս ուղղեցի.
 Հրեղէն անձրեւ տեղացոյցի արեաներու զըլխուն վրայ.
 Ծունկի եկած՝ պիտի պաշտէ ապագան իմ օրէններ.
 Ես մարդկային շրթներուն ամէնէն հինը կ'ըսեմ,
 Մահն իմ ձայնիս մէջ կը զըսնէ մարգարէի ձայն մ'ազգու.
 Ես մեծ եմ զայս, ու իմ ոտքերս ազգերուն վրայ կը կանգնին,
 Ես իմ ձեռնովս կ'ըսեղծեմ ու կը եղծեմ սերունդներն.
 Աւա՛ղ, սակայն, որ ես նըզօր եւ միայնակ եմ, ո՛վ Տէր,
 Թո՛ղ տուր ինձի որ իրանամ ալիքս փունը երկրի:

Աւա՛ղ, զիտեմ նաեւ բոլոր եւ գաղտնիներն երկրնին,
 Քու աչներուդ ինձի՝ զրաւ եւ զօրութիւնը ամբողջ.
 Ես գիշերին կը հրամայեմ որ իր ֆօղերը պատէ.
 Աւազերն՝ իրենց անուններովը՝ կը համբեմ իմ շրթներս.
 Աւ շարժուածով մը երբ կանչեմ հաստատութեան մէջ զանոնք,
 Իւրաքանչիւրն հո՛ն կը վազէ «Աւասիկ եմ» ըսելով:

Երկու ձեռքերս կը դրնեմ հակասին վրայ ամպերուն,
 Որ չորցրնեմ կողերնուն մէջ մըրըրիկներուն աղբերակն,
 Ես քաղանքը կը քաղեմ աւազներուն սակ շարժուն,
 Կը տապալեմ լեռներն ամբողջ քեւերուն սակ հովերուն,
 Իմ անխոնջ ոտս է աւելի զօրաւոր քան անջրպէտն,
 Երբ ես կ'անցնիմ, առասպառ զեքը կուտայ ինձ տեղի,
 Ու ծովուն ձայնը կը լըռէ աղաղակին իմ առջեւ:
 Կը տառապի երբ ժողովուրդըս կամ կ'ուզէ օրէնքներ,
 Նայումա՜մ երկինք կը վերուղղեմ, ու կ'այցելէ ինձ Հոգիդ:
 Կը դանդաղէ երկիրն յայնժամ, կը վարանի արեգակն.
 Կը նախանձին վրաս հեծեսուկներդ, հիացումով առլըցուն.
 Սակայն եւ այնպէս, ո՛վ Տէր, չե՛մ ամենեւին եղբանիկ.
 Մերացուցիր Դուն զիս այսպէս, միտ միայնակ եւ հրգօր,
 Թո՛ղ տուր ինձի որ հրնանամ այլեւս փունը երկրի:

Երբ առաջին անգամ, անց օրը, շունչդ հովիւը լեցուց,
 Մարդերն քսին իրարու մէջ՝ ինձ համար. «Ձէ՛ սա մենէ».
 Ու աչերնին խոնարհեցաւ աչերուս դէմ բոցափայլ.
 Զի անոնց մէջ տեսէր էին, ա՛խ, հոգիէս աւելին.
 Տեսայ որ սէրը շիջաւ մէջըս, ցամփեցաւ գորովանքն,
 Ըստօղութեան կոյսերն, անոնք կը վախճային մեռնելէ:
 Այն ասէն սեւ սիւնի մը մէջ պարուրելով անձս ինքնին,
 Անցայ առջեւը ամէնուն, տրտում ու միայն փառքիս մէջ.
 Ըսի սրբէս այն ասէն, ի՞նչ պէտք է ուզեմ ես իմակ.
 Ճակասս է ծանր ա՛յնքան որ չեմ կրնար նիւնել կուրծքի վրայ.
 Զեռքս սոսկում կը հաղորդէ իրեն հրապօղ ձեռքերուն.
 Աղաղակիս մէջ փոքորիկ կայ, շրթներուս վրայ՝ փայլակ.
 Զիս չեն սիրեր. ընդհակառակն, ամէնքն ինձմէ կը դողան.
 Ու, երբ քեւերս կը բանամ, կ'իյնան ամէնքն առջեւս.
 — Ո՛վ Տէր, ների՛ք ես ապրեցայ, ալ միայնակ եւ հրգօր,
 Թո՛ղ տուր ինձի որ հրնանամ այլեւս փունը երկրի:

Արդ, ժողովուրդը կ'ըստասէր, եւ կ'աղօթէր երկիւղով.
 Զը նայելով երբեք լեռան հեռավայրն նախանձոտ.
 Զի երբ ուղղէր աչերը վեր, սեւ կողերէն ամպերուն
 Թաւալգլոր կը ժայթէին մըրըրկախառըն շանքեր,
 Ու կիզիչ հուրն փայլակներուն, կուրցընելով նայումա՜մներն՝
 Բոլոր գլուխները վայրանակ կը շղթայէր իրարու:
 — Յանկարծ լեռան տեսնուեցաւ բարձունքն՝ առանց Մովսէսի:
 Լացին ամէնքն զայն: Եւ երբ, դէպի երկիրն Աւետեաց
 Կ'ընթանային, Յեսու կ'երթար առջեւէն լուռ եւ սրժգոյն.
 Զի իմակ ի՛նքն էր ընտրեալն ամենակալ Աստուծոյն:

ALFRED de VIGNY

Թրգմ. Թ. Ե. Գ.